

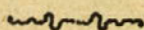
CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

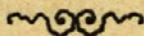
S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 10. zvezka.

Tolažila sv. vere. Vdanost v voljo božjo.	289
Bl. Angelj Akriski, poznavavec 1. reda (kapucin).	294
Življenje sv. Roze Viterbske, device III. reda sv. Frančiška.	
6. Sv. Roza v pregnanstvu	296
Sreča. (Konec)	304
Bl. Bernardin Feljterski. VII. Pogl. Kako je bl. Bernardin boljšal ljudske šege.	306
Naša Kostanjevica. Zgodovina cerkve in samostana.	
6. P. Klar Vaskotti. VI. P. Klar ko pisatelj. (Dostavek).	313
VIII. Bolezen smert in pogreb p. Klara.	314
Izvolitve zadnjega kapiteljna naše redovne okrajine	317
Priporočilo v molitev	318
Zahvala za vslišano molitev	319
Za kitajski misijon	319
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1910. Mesec oktober.	320

V GORICI
Narodna Tiskarna
1910.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici

Praesens effectivum.

II.

Prof. Jagić je bil pred osem leti, ko je imel izdati 25., torej jubilejni, letnik svojega Archiva, tako izredno prijazen, da je mej mnogimi znamenitimi slovenskimi jezikoslovci tudi mene malopridnega povabil, naj bi se vdeležil s kratkim spiskom, in on sam mi je določil, o čem naj pišem, namreč o rabi doveršnih in nedoveršnih glagolov v naši slovenščini. Opazil je bil namreč, da se pri nas v novejšem času nedoveršniki razpašajo čez svoje meje, češ, da je tako staroslovensko ali sploh „slovansko“.

Jaz sem na to, želeč ustreči gospodu, ki mi je bil ljubljen vzor od rane mladosti, ob kratkem razložil svoje prepričanje, kaker sem vedel in znal, priterdil zdaj tej, zdaj oni strani in ravno tako tu in tam grajal, kar se mi je zdelo napačno. In prof. Jagić je moj preprosti spisek objavil, ne da bi bil bodisi pismeno, očitno ali zasebno, bodisi pozneje, ko je nekoliko krat imel priliko, ustno mi izrazil kak pomislek zoper moje dokazovanje. Vender je čez tri leta sprejel tudi, kar je dr. Mencej napisal v obrambo Miklošičevega nauka proti mojemu odporu. Ali bi bil sprejel nato moj odgovor, ne vem; vem pa, da ga jaz nisem vtegnil pisati za Archiv. Začel sem odgovarjati na svojem zelniku, pa so prišle vmes druge reči, da sem moral pretergati in odložiti odgovor. Ker pa stvar ni brez neke važnosti za našo knjižno slovenščino, mi ni neljubo, da se me je zdaj čez sedem let lotil profesor Perušek in sem torej prisiljen še enkrat povedati in morda nekoliko pojasniti in pojačiti moje dokaze.

Najprej rad priznam, da je v spisu g. profesorja mariskaj dobrega in pravega; priznam tudi, da si je na vso moč prizadeval, da pride resnici do živega. Morda se je celo nekoliko preveč trudil, ker je iskal resnice, kjer mu je ni bilo treba iskati.

Kedo bi namreč pričakoval, da bi nas mogel učiti, kaj je v naši slovenščini prav, kaj ni prav, nemški filozof Wilhelm Wundt v svoji „Völkerpsychologie. Eine Untersuchung der Entwicklungsgesetze von Sprache, Mythos und Sitte. I. Teil. Die Sprache“ —? In vender gosp. profesor meni očita, da sem „štiri leta po objavljenju Wundtove Narodne (prav bi bilo pač „narodske“) psihologije“ objavil v Archivu svojo razpravo in nisem iskal prej po Wundtovi knjigi, kako smemo po naše govoriti in pisati in kako ne. Po pravici povem, da mi še zdaj ni žal, da nisem storil kaj takega. Filozofske slovnice nam je že pred 40 leti, ko smo še na šolskih klopeh sedeli, prof. Karl Schenkl, prav dober jezikoslovec, resno grajal in pozneje sem se v več primerih tudi sam prepričal, da modroslovci niso kaj prida jezikoslovci, najmanj pač moderni nemški in drugi filozofi s filozofijo, ki sami pri-

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVII. tečaj

V Gorici, 1910.

10. zvezek.

Tolažila sv. vere.

P. A. M.

Vdanost v voljo božjo.

„Tako molite: Oče naš
Zgodi se tvoja volja“. Mat. 6, 9. 10.

Peljati vas hočem k še bolj bogatemu studencu nebeške tolažbe: to je vdanost v voljo božjo, ali bolje rečeno, popolno soglasje in edinost naše volje sè sv. voljo našega Boga. Sv. Ambrož imenuje vdanost v božjo sv. voljo „čudovito iznajdbo“, silno močno sredstvo tolažbe v vsakem terpljenju, katero zadene človeka. Morebiti si ti, dragi bravec, doslej zastonj pričakoval obljubljenе tolažbe. Naše besede o veri, o upanju in ljubezni so morebiti malo genile tvoje stiskano serce. Ker si bil nepristopen za vsako tolažilo, si morebiti govoril, kaker nekdaj Job svojim prijatelom, ki so ga hoteli tolažiti: „Vi ste vsi nadležni tolažniki“. Job. 16, 2. „Odstopite od mene, da se milo zjokam“. Iz. 22, 4. „Vera! Oh, zdi se mi, kaker bi prav nič vere ne imel. — Upanje! To sem že davno zgubil; in Ljubezen! Moje serce je terdo; jaz nič več ne čutim! — Včasih sem

dal kako miloščinjo; tudi to mi ni prineslo tolažbe; vsa tista tolažila niso za me, v svoji nesreči moram obupati“. Kristijan, ako je v takem stanu tvoja duša, potem je ravno za te „velika znajdba“ tista o božji volji. V edinosti in popolnem soglasju tvoje volje z voljo tvojega Boga boš našel tolažbo in mir. Da pa dobiš kaj za vajo v tej čednosti, hočemo premisliti neketera načela, na kterega se opira, in presoditi, kaj moremo iz tega sklepati.

I. Tri so pred vsem poglobitna pravila, ki nas silijo k vdanosti v voljo božjo. In ta pravila so nepobitna, ker imajo za podlago vero in razum.

Pervo pravilo. Nič se ne zgodi brez naredbe ali vsaj dopuščenja božjega. To je s kratkimi besedami nauk o božji previdnosti, verska resnica, ki se opira na bistvene lastnosti božje, na njegovo vsemogočnost in njegovo vsevednost. Gospod gleda s trona svojega veličastva doli na svet in njegove prebivavce, na ljudi, ketere je vstvaril po svoji podobi. Njegovo oko vidi vse; njegova vsemogočna roka vodi vse in nič se ne zgodi brez njegove volje ali brez njegovega dopuščenja. On je, ki pusti sonce vshajati nad pravičnimi in krivičnimi in ki poživlja zemljo sè svitlo roso in dobrodejnim dežjem; on je, ki zbuja glas groma in daje prostost vetrovom in viharjem. Tudi en las ne pade z naše glave brez njegove vsemogočne volje. — On vrejuje v nezmernih nebeških prostorih pot soncu in zvezdam. Nič ni v nebesih in na zemlji in nič v brezni morja, kar bi ne imelo od njega svoje življenje in gibanje, svojo bit in začetek. On je torej Bog, ki vodi svet in osodo človeka, Nič, pravi sv. Avguštín, se ne zgodi v življenju človeškem le slučajno. „Dobro in hudo, življenje in smert, vboštvo in bogastvo je od Boga“. Sir. 11, 14.

Rekel boš morebiti: Pripravljen sem, poterpežljivo sprejeti vse hudo, ki ima svoj vzrok in izvor v mertvi naravi. Ne pritožujem se in ne godernjam, ako viharji in nevihte vničijo moje polje. Pri takih vdarcih se mirno vdam volji božji in joponižno molim. Kar pa ne morem prenašati, kar me razburi in skoraj obupnega stori, to je krivičnost ljudi. Žertev sem njih hudobije, njih dobičkaželjnosti, in strupeni, obrekljivi jeziki so me oropali celo moje časti, kterega mi je bila bolj draga, kot moje življenje. Še bolj strašno je, pravi drugi, to, kar mene

boli in vznemirja. Nevidni sovražniki me vedno zalezujejo, hočejo omajati mojo vero in zadušiti zadnji žarek npanja, in zadnjo iskro ljubezni v mojem sercu. Strupeni dih satana me je zadel in vžgal nevaren ogenj v moji duši; in odkar sem grešil, tiči ostra puščica v mojem sercu; velika je moja dušna revščina in obupal sem že, da bi se je mogel še rešiti. Zgubljen sem za večno; preveč sem grešil, da bi mogel še odpuščenje dobiti. — Da zadušim vse te tožbe, ozdravim te bolečine, olajšam dušno stisko grešnika, nočem zdaj govoriti o božjem vsmiljenju, temuč le o soglasju in vdanosti v božjo voljo. Pa kako! Je li Bog greh hotel? — Gotovo ne; ker on ne more hoteti to največje hudo. „Nihče, ko je skušan, ne reci, da je od Boga skušan; . . . zakaj Bog nikogor ne skuša“. Jak. 1, 13. — Vender on je skušnjave pripustil, to je gotovo, in gotovo je tudi, da bi jih bil mogel zabraniti. Ali bi ne bil mogel on zadržati roko, ketera se je zoper tebe vzdignila, zavezati jezik, kateri ti je vkradel tvojo čast? Ali bi on ne bil mogel zabraniti greh, kateri te tako teži, sè svojo milostjo ali tvojo smertjo? Zato pravim še enkrat: Nič se nam ne more zgoditi brez božje volje ali njegovega dopuščenja.

Drugo pravilo: Vse, kar se nam prigodi, je v naš prid, v našo srečo in večno zveličanje, ako mi le Boga ljubimo. „Vemo pa, da njim, kateri Boga ljubijo, vse k dobremu pomaga“. Rim. 8, 28. Večkrat misli na to resnico in ohrani jo v svojem sercu: Nič se ne zgodi v človeškem življenju le slučajno, temuč vse iz ljubezni; zakaj neskončni Bog, kateri za nas skerbi, je neskončno dober. Morebiti si doslej pri raznih dogodkih v tvojem življenju govoril, da se je tako le slučajno zgodilo, v resnici pa so bili ti dogodki čudeži božje previdnosti, ketera nad teboj čuje. Bog je po varstvu svojih angeljev ohranil tvoje življenje; on te je obvaroval smerti in večnih, peklenskih kazni. Hvaležno se spominjaj čudežev, ketere je za te storil in začel boš ljubiti ga in zaupati v njegovo vsmiljenje. Kedor je le nekoliko pazljivo bral zgodovino izvoljenega ljudstva; kedor pozna cerkveno zgodovino, življenje svetnikov, ta mora biti prepričan o resnici tega našega družega pravila: Vse nam v prid, nič le slučajno, vse iz ljubezni. Kedo bi tudi hotel terditi, da je bil le slučaj, da je šla hči Faraona ravno tisti dan in tisto uro k reki Nilu in na ravno tisto mesto, kjer je mati položila malega

Mojzesa v košarici na vodo? — Ali je bil mar le slučaj, ki je pripeljal izmaeliške tergovce po puščavi do vodnjaka, v kete-rega so bili nevoščljivi bratje vergli nedolžnega Jožefa? Ali je bil slučaj, da je Faraon imel nenavadne sanje in da je ravno od Jožefa, keterega je njegov točaj v ječi spoznal, tirjal razlago tistih sanj? — Ali je bil slučaj, da je vihar zanesel Avguština na laško obrežje in ga pripeljal v Milan k sv. Ambrožu? — Vprašajte svojo lastno skušnjo, preglejte bolj važne dogodke v vašem življenju! Koliko čudežev najdete, keliko dokazov božje ljubezni! Kako je previdnost božja vedno nad vami čula!

Tretje pravilo: Soglasje z voljo božjo napolni dušo z najslajšo tolažbo, katero more človek v življenju imeti, zakaj to je ena največih čednosti; ono je najgotoviše znamenje prave ljubezni; najbolj gotova zastava prijateljstva z Bogom; znamenje svetosti, glavna poteza podobnosti s Kristusom, našim božjim učenikom. Volja njegovega očeta je bila hrana in življenje njegovi duši. „Jaz delam vedno, kar je njemu dopadljivo“, tako je on govoril. Duša, ketera bi tukaj na svetu spolnovala voljo božjo, kaker se v nebesih spolnuje, bi že tukaj okušala veselje večne domovine. Nobena reč bi ne mogla kaliti njenega miru, njenega veselja, njene sreče. Tolažba, s katero bi Bog tako serce napolnil, bi za vselej posušila grenki studenec solz.

II. Resnično, nič prijetnišega, nič tolažljivišega si ne moremo misliti, kot nauk o božji volji in kar iz njega sledi.

Kaj pa sledi iz treh omenjenih pravil o božji volji?

Pervo pravilo: Nič se ne zgodi brez božje volje, brez božjega dopuščenja. Torej moramo vse, kar se nam v življenju pripeti, mirno sprejeti in brez prideržka se vdati v sveto voljo božjo.

Drugo pravilo: Nič se nam ne more zgoditi, da bi resnično ne bilo nam v zveličanje, ako le Boga ljubimo, ako mu le služiti hočemo, ker je on ravno tako dober kaker je mogočen. Iz tega sledi, da se mu moramo sè zaupanjem in ljubeznijo podvreči. Ne smemo biti zadovoljni le s tem, da svojo voljo njegovi sveti volji vklonimo, temuč z otroškim zaupanjem moramo njemu prepustiti, naj tirja od nas karkoli hoče, naj nam pošlje terpljenje kakeršnokoli hoče.

Tretje pravilo: Soglasje, edinost naše volje z božjo voljo je najlepši dokaz, da Boga ljubimo. Ako ga hočemo s popolno

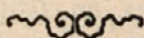
ljubeznijo ljubiti, moramo ne le vsaki križ sprejeti iz njegove očetovske roke, temuč ga tudi z veseljem pozdraviti in z ljubeznijo objeti. S tem se ne le vdamo in mirno podveržemo, podpirani od zaupanja, temuč to je naše blaživo čustvo hvaležnosti; to je naša sreča in veselje celo sredi največega terpljenja, da celo sredi smertnega strahu.

Tri verste so torej edinosti in soglasja z voljo božjo. Prizadevati si moramo, da vse te tri stopnje dosežemo in koliker višje se bomo povzpeli, toliko bolj bomo potolaženi in srečni. V svoji smertni stiski na oljiski gori je naš Zveličar molil in v tej molitvi označil popolne znake te vdanosti v voljo božjo.

Najprej je rekel besedo vdanosti: Zgodi se! Pa kaker bi ne mogla ta beseda njegove do smerti pot erte duše popolnoma potolažiti, je dodal: „Moj oče, ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih, vender naj se zgodi tvoja volja! Kar ti hočeš, naj se zgodi; jaz se podveržem. Zgodi se! Druga beseda je velika miliša in tolažljiviša: Da, moj oče, naj se zgodi tvoja volja! To je ljubeča vdanost v dobrotljivo voljo očetovo. Tudi tukaj čuti Serce Jezusovo bridkost keliha in ponavlja prošnjo: Ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih; pa če ti hočeš, da terpim, potem tudi jaz to hočem.

Tretja beseda pa je serèen klic: Vstanite, pojdimo! Z ljubeznijo hiti Gospod križu naproti. Pojdimo! Mesto da bi bežal ali se skril, mesto da bi mu strah in obup vzel serčnost, gre svojim sovražnikom naproti; stegne tako rekoč svojo roko po kelihu terpljenja; objame svoj križ in govori: Pojdimo! O, vi vsi, ki terpite, iščite moči in tolažbe v vdanosti v božjo voljo! Po zgledu božjega Zveličarja najprej iz celega serca recite: Naj se zgodi, ker je tako volja božja! Potem z novo serčnostjo pristavite sè Zveličarjem: Prav, moj oče, ker ti tako hočeš, naj se zgodi! Sè vsem sem zadovoljen, kar mi ti pošlješ; ker vem, da me ljubiš. Ako pa hočete prav popolnoma pokazati svojo ljubezen in vdanost, recite že pri pogledu na križ, kateri se vam bliža: Pojdimo! Vstanimo, hitimo križu naproti! — Tako so izvoljeni sledili stopinjam svojega božjega učenika. Tako je govoril Job: „Gospod je dal, Gospod je vzel; kaker je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; bodi česčeno Gospodovo ime“. Job. 1, 21. Kolika poterpežljivost! Kolika vdanost! Poslušajte, kako je sv. Lidvina, sv. Elizabeta, kako so svetniki

in svetnice božje v najhujših poskušnjah govorile: Zgodi se! Prav tako oče! Jaz hočem vselej to, kar je tebi dopadljivo! Poslušajte, kako kliče sv. Frančišek Ksaverij: Še več! Še več namreč terpljenja, in vsi sv. marterniki: Pojdimo! Resnično, ni je večje, ni je bolj čudovite znajdbe, kot je vdanost v voljo božjo. Ona je najboljšo zdravilo proti vsem bolečinam; ona je najslajša tolažba v vsakem terpljenju. Kedor se Bogu in volji božji vda, ima čednost vseh čednosti in vživa neskaljiv mir. Razni dogodki v življenju ne morejo omajati njegove sreče; zakaj ona počiva v roki vsemogočnega, neskončno dobrega, nespremenljivega Boga. Pustimo torej, naj on vlada in iz vsega, kar nam pošilja, zajemajmo korist. Ako nam Gospod naloži kak križ, večkrat ponavljajmo molitvico: „Hvaljena in vekomaj čez vse poveljučana naj bo najpravičniša, v svoji globočini in visočini nezapopadljiva, vse vladajoča in v vseh naredbah najljubezniviša volja božja“.

Bl. Angelj Akriski,

spoznavavec 1. reda sv. Frančiška (kapucin). *)

Pred dvesto leti so živeli na Laškem trije sloveči misijonarji, sv. Leonard Portomavriški, sv. Aljfonz Marija Ligvori in bl. Angelj Akriski.

Poslednji je bil rojen leta 1669 v mestecu Akri (Acri) v Kalabriji. Njegov oče je bil navaden delavec, in on in mati oba dobra kristijana; oba sta učila svojega sinka Boga se bati, slušati, moliti in častiti Mater božjo. 18 let star je stopil v kapucinski red, ki ga je pa kmalu zapustil, ker je mislil, da ne bo mogel vodila in redovnih predpisov (konstitucij) spolnjevati.

Pa doma pri stariših ni imel notranjega miru; zopet prosi pri kapucinih, da bi ga sprejeli v red, kar so tudi storili. Ali hudi duh ga je še enkrat premotil, da je red vnovič zapustil. Zdaj mu je njegov stric, duhovnik, svetoval, naj se oženi. Ali

*) Winkes, Seraphischer Tugendspiegel, 30. okt.

L' Aureola serafica, 30. ott.

mladenič ni imel nagnjenja do sveta. Tretjič prosi v red in kapucinski predstojnik ga zopet sprejme. Spet ga hudi duh zelo skuša, toda dobri mladenič z božjo pomočjo vse skušnjave in poskušnje in težave redovnega stanu srečno preмага. Novicijat je tako preživel, da je bil tudi starim redovnikom lep zgled. Predstojniki in sobratje so občudovali njegovo ponižnost, pokorščino, vboštvo, poterpežljivost, pokoro in molitev.

Dasiravno je zelo spokorno živel, je vendar imel hude skušnjave zoper sveto čistost, ki jih je pa s pomočjo Matere božje srečno premagoval. Predstojniki so ga tudi skušali, je li res pobožen, ali se samo hlini in dela pobožnega; prepričali so se pa kmalu, da je njegova pobožnost resnična.

Pri svoji prvi sveti maši, se je po povzdigovanju zameknil, kar se mu je potem še večkrat zgodilo.

Ko je doštudiral, so mu predstojniki izročili pridigarsko službo, in on je začel sè vso pridnostjo in učenostjo sestavljati postne pridige.

Leta 1702. je nastopil v Kariljanu (Carrigliano) sè svojo prvo tako pridigo, ki sè jo je prav dobro naučil. Cerkev je bila polna poslušavcev. P. Angelj začne sè vso gorečnostjo, ali v sredi pridige ga spomin zapusti in nikaker ne more dalje. Prisiljen gre s pridiznice ter se žalosten verne v svoj samostan. Tam v svoji tihi celici prosi Jezusa pomoči in tolažbe v svoji britkosti. Kar zasliši glas, ki mu pravi: „Ne boj se, jaz ti bom dal dar govorništva. Na dalje tvoj trud ne bo več zastoj.“ Angelj vpraša: „Kedo si?“ „Jaz sem, ki sem“, zasliši odgovor. „Pridigaj pa prav priprosto in po domače, da bodo vsi poslušavci umeli tvoje besede“.

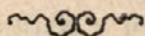
Zdaj je p. Angelj spoznal, kaj hoče Bog od njega; gre in v ogenj verže vse svoje lepo sestavljene pridige; v svojih novih pridigah pa se derži samo besed sv. pisma in sv. križa.

Tako je pridigal v napoljski cerkvi sv. Eligija, kjer so se mu pa poslušavci smejali in župnik tiste cerkve mu je naposled prepovedal pridigati in maševati. P. Angelj se verne v samostan; ali napoljski kardinalj ga prosi, naj nadaljuje svoje priproste pridige. P. Angelj sluša — in kaj se zgodi? Glavnega nasprotnika in zasmehovavca njegovega je zadela očitna kazen božja. In to je p. Angelj svojim poslušavcem prej naznanil, Priporočil jim je namreč, da naj izmolijo eno zdravamarijo za

tistega, ki bo vmerl, ko bo čez cerkveni prag stopil. In to se je res tudi zgodilo. Tisti nesrečni človek je na nagloma vmerl. Blaženi Angelj pa je nadalje sè svojimi pridigami spreobertnil veliko grešnikov. Bog je na njegovo prošnjo več čudeže storil; dal mu je dar, da je mogel povedati grešnikom grehe, ki so jih storili, pa so se jih sramovali spovedati. 36 let je nevtrudljivo delal za zveličanje duš.

Pet mesecev pred svojo smertjo je oslepel, pa tako, da je videl pri sveti maši in brevirju. Ko je zvedel, da se mu bliža zadnja ura, se je odpravil v akriski samostan, kjer je mirno v Gospodu zaspal 30. oktobra leta 1739, star nekaj čez 70 let, od katerih jih je skoraj 50 v redu preživel. Papež Leon XII. ga je mej blažene prištel leta 1825. —

Rad poslušaj pridige; ali ne zato, da bi se veselil lepe zgovornosti in posvetne učenosti pridigarjeve, temuč, da bi spoznal voljo božjo in zveličal svojo dušo. P. A. F.

Življenje sv. Roze Viterbske, device III. reda sv. Frančiška.

(P. E. P.)

6. Sv. Roza v pregnanstvu. (1250 — 1251).

V zadnjem poglavju smo videli, kako je cesarjeva stranka našo svetnico sovražila in koliko ji je bilo na tem, da se odpravi. — Cesarjev namestnik jo je tedaj sklenil izgnati sè silo iz Viterba. Perve dni meseca januarija l. 1250. je podpisal ukaz, da mora v pregnanstvo. Dolži jo razžaljenja cesarskega veličanstva in ščuvanja ljudstva, in grozi ji z najhujšimi kaznimi ke bi se derznila še kedaj stopiti v svoje rojstno mesto. Kazen pregnanstva je pa zadela tudi njene stariše, ki so jih imeli za krivce. Ker se je pa svetna oblast bala razburiti ljudstvo, je do zadnjega trenutka molčala o tem ukazu. Ko je napočil večer in so se spraznile mestne ulice in ceste, so prišli vojaki v Rozino hišo in peljali jo vklenjeno z njenimi stariši vred pred cesarskega namestnika. Ta jim je prebral ukaz in zapovedal, naj vojaki takoj odpeljejo vso družino iz mesta.

Merzla zimska noč je bila in snežilo je. Zastonj prosijo stariši nekoliko odloga, zastonj prosijo dovoljenja, da bi smeli vsaj jutra počakati v mestu. „Če gremo v takem vremenu na pot, bo to naša smert“, se vgovarjali stariši. Namestnik jim pa odgovori, da mu je celo prav, ako umerjo od mraza, in da ravna prav zato tako, da bi se to zgodilo.

Nadaljnih prošenj niti poslušal ni. Vojaki so torej ubogo družino odpeljali pred mestna vrata, na pot, ki derži proti čiminijskemu gorovju, na keterega znožju leži mesto Viterbo. Britko sta se jokala oče in mati; Roza ju je pa, vsa polna veselja, opominjala, naj se veselita in zahvalita gospoda Jezusa, ker jim je dal milost, da smeta terpeti za resnico in pravico. Iznana družina je bila res v nevarnosti. Noč je bila popolnoma temna in oblačna, od severa je pihal ledeno merzel veter, neprenehoma je snežilo in sneg je popolnoma zakril gaz in vsako stezo; pokrival je pa tudi ledeno skorjo mlak in močvirja. Gorje potnikom, ke bi bili zagazili v močvirje!

Več milj dolgo čiminijsko gorovje se vzdiguje proti jugovshodu od Viterba in je tudi dandanašnji še jako zaraščeno. Gozdi pa, ki se še denes razprostirajo skoraj do mesta, so bili nekedaj silno gosti. Ker šterle iz tih gozdov, ki so polni prepadov in jarkov, zobate navpične čeri, bi bilo tudi dandanašnji prenočevanje v tih divjih krajih lahko silno nevarno.

Skoraj celo noč so tavalii ubogi pregnanci po goščah in prišli so slednjič vsled mraza, glada in dolge poti do dobrega vtrujeni do konca enega izmej mnogih prepadov. Ke bi bili hoteli nadaljevati pot, bi bilo treba plezati po jako stermiti stezi, ki je šla v breg. Ali moči so jim opešale. Čim višje so prišli, tem višji je bil tudi sneg in tem hujši je bil mraz. Ker bi, ke bi bili zaspali, lahko zmerznili, so sklenili prebedeti v neki duplini celo noč. — Ko se je začelo daniti, je nadaljevala družina svojo pot in prišla je po dolgotrajnem tavanju do terdnjave Soriano, raz katero je plapolala papeževa zastava.

Mestece Soriano je kaker orlovo gnjezdo sezidano na verhu skalovja, ki se vzdiguje iz znožja čiminijskih gora. Od Viterba je to mesto 10 km. oddaljeno. V časih sv. Roze so bili benediktini opatije sv. Lovrenca v Rimu tam gospodarji, ki so pa prepustili svoje pravice nekeferim tamkajšnjim plemičem. Čednosti in čudeži sv. Roze so bili tam že davno dobro znani.

Njene pridige so odmevale tudi tam. Ne bomo se tedaj čudili, da so sorijski meščani izgnano družino jako ljubeznivo in veselo sprejeli.

Skoraj leto dni je ostala sv. Roza v tem mestu, ter nadaljevala tam svoje v Viterbu pričeto življenje. Razdelila si je čas za molitev, pokoro in pridigovanje. Kaker v Viterbi tako je tudi tukaj pridigovala javno na ulicah in terjih. — Akoravno pa je bilo mesto Soriano pod papeževo oblastjo, je bilo venderle spačeno in pokvarjeno. Tudi tukaj razkol in kriva vera nista ostala brez sadu. Toda v par mesecih je bilo življenje po Rozinem vplivu vse spremenjeno. Tudi tukaj je spreobrnila srečna svetnica najbolj zastarane grešnike, spravila je odpadnike zopet s cerkvijo in navdušila zveste vernike k še večji gorečnosti. Zvezo papeževih brambovcev je vterdila, dajala jim je poguma in novega upanja; spominjala jih je, naj se okoristijo z ugodnimi razmerami in napovedovala je domovini prostost in sv. cerkvi popolno zmago.

In res, Friderika je jela zapuščati sreča. Sv. Roza je kaker kamenček peska, ki je razdrobil velikana. Že leta 1248, ko je Roza pridigovala še v Viterbu, je mesto Parma premagalo Friderikove čete. Zmagovavci so oplenili in zažgali tudi cesarski tabor, ki je stal blizu mesta Vitorija. Guelfi, so ujeli cesarjevega kancelarja Gadeja Sueskega, ki je l. 1245 na lijonskem cerkvenem zboru zagovarjal svojega gospoda in posekali so ga neusmiljeno z mečem v kosce. Leta 1249 je zgubil zopet Friderikov sin Encio bitko z Bolonjci. Tega štirindvajstletnega mladeniča je imenoval cesar za kralja Sardinije. S tim porazom je Friderik prav veliko zgubil. Encio je namreč kaj krepko podpiral svojega očeta v boju zoper papeža. Premagani mladenič je moral po zgubljeni bitki v dosmertno ječo. Po vplivu prvega in tretjega reda sv. Frančiška so se začela vzdigovati mesta in pripravljati se na to, da bi se otresla cesarskega teškega jarma. Friderik napne vse sile, da bi mogel nadaljevati svoje boje, naloži izredne davke in priključuje trume saracenov v Italijo. Vse to pa ni nič pomagalo, bližala se je ura pravice in rešitve.

V noči od 4. na 5. decembra leta 1250 je imela svetnica mej molitvijo prikazen. Prikazal se ji je angelj in oznanil ji je bližnjo smert preganjavca sv. cerkve, izobčenega cesarja Fri-

derika. Svetnica meni, da je to razodenje namenjeno vsem, zato hiti rano zjutraj na mestni terg in naznani zbrani množici:

„Poslušajte, vi Kristus u zvesti, poslušajte in veselite se! Še nekaj dni, povem vam, še nekaj dni in zmagali boste“. — In res je vmerl Friderik II. 13. decembra istega leta na gradu Fiorentino pri Lučeri v Apuliji. O njegovi smerti se ne ve nič gotovega. Neketeri zgodovinarji tistih časov terdijo, da je vmerl nesrečni cesar z bogokletstvom na jeziku in divje besen zavoljo svojih porazov in svojih hudobij. Drugi terdijo, da ga je dal njegov nezakonski sin Manfred zadušiti s tem, da so mu pritisnili žimnico na usta. To pa je storil Manfred iz častihlepnosti; cesar mu je bil namreč na poti. Drugi zopet terdijo, da je bolnega cesarja spovedal in odvezal nadškof mesta Palermo. Ta terditev se nam ne zdi neverjetna, ker jo podpirajo imenitni zgodovinarji n. pr. kardinalj Hergenröther in Weiss.

Kaker hitro je zvedela sv. Roza, da se trinogu, zakletemu sovražniku domovine in sv. cerkve bliža smert, je podvojila svoje pokorjenje, pomnožila svoje solze in milo prosila Boga, naj se usmili nesrečnega cesarja. Tako se maščujejo svetniki.

Pa je-li ponižno molitev svoje služabnice uslišal on, ki vničuje mogočne in ošabne zaničuje? Ali se je obernal ponižani in premagani cesar skesano k Bogu, ki je vedno pripravljen sprejeti ljubeznivo pravega spokornika? Ali je solza resničnega kesanja na robu groba oprala z grehi in krivicami obteženo dušo? Mi tega ne vemo; vemo pa, da so časne kazni hudo zadele potomce preganjavca sv. cerkve. Žalostne smerti so poginili njegovi sinovi. Konrad je vmerl leta 1254, beržkone zastrupljen od lastnega brata. Manfred se je vojskoval zoper kralja Karola Anžuvskega in je padel v bitki pri Beneventu. Encijo je vmerl po dolgotrajnem jetništvu leta 1272. v ječi. Leta 1268. pa je sklenil na morišču Friderikov vnuk, zadnji Hohenstaufov, šestnajstletni Konradin, svoje mlado življenje.

Ko so Sorijanci videli, kako natančno in naglo se je spolnilo Rozino prerokovanje, ki je napovedovalo cesarjevo smert, so bili za našo svetnico še mnogo bolj vneti. Čislali in častili so jo tolikanj, da je postalo to ponižni devici silno zoperno. Ker je verhu tega svetnica izvedela, da je v bližnjem mestecu Vitorkiano še mnogo krivovercev in razkolnikov — bili so to zadnji ostanki — jo žene gorečnost za zveličanje duš v to me-

sto. Svetnica zapusti torej Soriano in gre v Vitorkiano bojevat nove boje in pridobivat nove duše Bogu. Silno neradi so jo spustili Sorianci in prav britko je bilo njih slovo od sv. Roze.

Tudi v Vitorkiano je prišel že pred njenim prihodom glas Rozinih čednostih. Pravoverni so jo častili kot izredno misijonarko in čudodelnico. Kaker so pa bili pravoverci njenega prihoda veseli, prav tako so se ga ustrašili krivoverci, ker so dobro vedeli, da dobe z Rozo — neusmiljeno nasprotnico krive vere in zmagoslavno braniteljico svetih resnic. — In res, komaj je prišla v mesto, že je bila zbrana velika množica ljudstva, ki je hotela videti in slišati svetnico.

In kaj naglo se je posrečilo sv. Rozi spreobrniti grešnike, ki so kmalu po njenem prihodu pričeli drugo, boljše življenje. Nikaker pa ni šlo tako naglo s krivovernimi katari in razkolnimi gibelini, ki so se odločno in termasto ustavljali svetnici.

Nekaj izmej njih je spreobrnil čudež. — Svetnica je položila svojo roko na čelo od rojstva slepe deklice, ki je takoj na to spregledala. — Večina patarenov ali katarov pa je ostala terdovratna. To terdovratnost je podpihovala ženska, katero so imeli krivoverci za prerokinjo in je bila beržkone podkupljena od cesarjeve stranke. Razni pisavci življenja svetnikov imenujejo to žensko vražarico, ki je s peklenškimi vražami motila in begala ljudstvo in tako prišla do nekake veljave. Rozinemu misijonskemu delu je bila seveda silno v kvar, ker je ovirala popolno spreobrnjenje mesta. Svetnica poskusi vse, kar more; opominja, svari, vabi v razgovor žensko in njene pristaše. Ali ona ostane v svoji zmoti, zaničuje očitno kerščanstvo in našo svetnico in terdi, da se z Rozo sploh noče prepirati, ker so njeni dokazi napačni in njeni čudeži goljufivi. Roza vgovarja in se ponuja, da je pripravljena ostati dvajset dni brez vsake hrane v dokaz, da je katoliška vera prava. Krivoverka pa te ponudbe noče sprejeti: „To ni noben dokaz“ pravi. „Mi namreč ne vemo, kako daleč segajo naravne moči. Le poglejte živali! koliko jih je, ki morejo dolgo časa brez hrane živeti. Kar morejo po naravni poti živali, to moreš morda tudi ti“. Te besede terdovratne krivoverke nam pričajo, da ljudje tudi v srednjem veku niso bili tako lahkoverni, kaker se misli. Tudi v srednjem veku so se ozirali na vsaki po katerikoli vedi opravičen ugovor in izgovor. Natančno so tudi tedaj preiskovali čudeže, zlasti ako je šlo njih samoljubju ali njih nečimernosti do živega.

Toliko terdovratnost in toliko zaničevanje nasproti veri Kristusovi je globoko žalilo serce naše svetnice. V svoji gorečnosti za čast božjo prosi Jezusa, naj se on sam potegne za svojo reč, naj osramoti z dokazom svoje vsemogočnosti nesramno prederznost krivovercev in naj s čudežem pokaže zbravnemu ljudstvu božanstvo kerščanske vere. Po razodetju zagotovi Gospod sv. Rozo svoje pomoči. Na to gre Roza k duhovnikom ter jih prosi, naj dajo zvoniti sè vsemi zvonovi, da se zbere ljudstvo iz mesta in okolice. Ko se je to zgodilo, sv. Roza slovesno izjavi, da je v dokaz za resničnost katoliške vere pripravljena stopiti na gorečo germado in da se ji kljubu najmočnejšemu ognju nič hudega ne bo zgodilo.

Na njeno željo pripravijo takoj na javnem tergu velikanski kup derv, dračja in suhljadi. Svetnica ukaže germado zažgati in, ko je germada začela goreti in se ljudstvo jelo odmikati, gre Roza s križem v roki na germado. Množica vsa v grozi glasno zavpije. Ali svetnica gre mirno po sredi plamena, sè sklenjenimi rokami in proti nebu povzdignjenimi očmi. Na njenem obličju ni sledu kake bolečine, bere se mariveč na njem kaker odsvit nebeškega veselja. Čez persketanje plamena se razlega njena zahvalna pesem, ki vabi vse stvari, naj slavijo Gospoda in povelečujejo njegovo ime. — Kaker se nekedaj plamen ni lotil mladeničev v ognjeni peči, tako je stala tudi Roza v ognju nepoškodovana. Kaker je vrelo olje okrepčalo sv. Janeza, tako je plamen te germade osvežil sv. Rozo.

Derva so zgorela polagoma pod njenimi nogami; žerjavica se vdere in tudi devica zgine v dimu in plamenu. Toda kmalu se zopet prikaže in gre in hodi po žarečem ogliju kaker po rožnati trati.

Kedo, ljubi bravec, bi mogel popisati začudenje in navdušenje množice, ki je videla vse to. Komaj je pogorela germada, že se gnete ljudstvo krog svetnice, želi jo videti in poljubiti njene roke. Marisikedo pade na kolena pred njo in sè silo so tergali košččke z njene obleke, da bi jih hranili v spomin. Tri ure je ostala Roza na germadi, ne da bi bila poškodovana njena obleka, ali da bi bil osmojen las na njeni glavi.

Ta čudež je bil za krivoverce pravi poraz. Vsi so spoznali, da so zmagani. Tudi tista ženska, ki je prej najbolj ščuvala, se na dalje več ni mogla ustavljati milosti. Pokleknila je

Rozi pred noge, slovesno se je odpovedala krivi veri in prosila svetnico, naj moli za njo. Spreobrnjenje te ženske je bilo popolno, do konca svojega življenja je živela v najstrožji pokori.

Ne da se z gotovostjo dognati, koliko časa po tem čudežu je ostala Roza v Vitorcianu. Skoraj gotovo pa se ne bomo motili, ako rečemo, da je kmalu zapustila to mesto. Ponižna devica se brani časti, s katerimi jo je obsipalo navdušeno ljudstvo in se verne v Viterbo, kamer je smela po Friderikovi smerti mirno in brez strahu. — Rozino javno delovanje je doseglo s trinogovo smertjo svoj cilj. Sv. vera in rimska cerkev je zmagala.

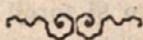
Za prvo svojo dolžnost so si šteli svetniki posnemati v vseh okoličnostih svojega življenja Jezusa Kristusa. Tako je delala tudi naša svetnica, saj je poznala besede Gospodove, ki pravi: „Učite se od mene, ker sem krotak in izserca ponizen“ (Mat. 0, 25). Kako ponizen je bil naš Zveličar! Kako se je v svoji ponižnosti izogibal slave in pohvale ljudi! Ko je čudežno očistil gobovca, je rekel: „Glej, da nikomur ne poveš!“ (Mat. 8, 4.) — Ko se je bil na gori Tabor čudovito spremenil pred Petrom, Janezom in Jakobom, prepove zavzetim učencem, naj tega nikomer ne povedo: „Nikomere pravite te prikazni, dokler Sin človekov od mertvih ne vstane“. (Mat. 17, 9.). — Po čudežni pomnožitvi kruha ga je hotela navdušena množica za kralja, sv. Janez pa piše, da je Jezus, ko je to spoznal, bežal na goro. — Sv. Marka nam pripoveduje, da je Gospod sred krajev Desetomestja ozdravil gluhomutca in dostavlja: „In jim je zapovedal, da naj nikomur ne pripovedujejo“. (Mark. 7, 36.). Ne bomo se tedaj čudili, da je posnemajoč svojega nebeškega učenika tako ravnala tudi sv. Roza. Ko se je spolnila njena prerokba glede smerti Friderikove, je zapustila mesto Soriano, ker so jo prebivavci preveč častili, in šla je v Vitorciano. Zapustila je pa tudi to mesto, ko je ostala nepoškodovana na goreči germadi. Kaker največe nesreče so se bali svetniki posvetnega pripoznanja in časti. Uči se, ljubi bravec, od sv. Roze ljubiti sv. ponižnost, brez ketere nikaker ne moreš dopasti Bogu. Podlaga vsake druge čednosti, podlaga vsake popolnosti je ponižnost. Sv. Avguštín piše: „Ako hočeš vedeti, katera čednost je prva, ki nas dela Gospodove učence in ke-

tera nas najgotovejšje združi z Bogom, pravim jaz: prva je ponižnost, druga je ponižnost, tretja je ponižnost, in kolikerkrat me boš vprašal, bom ravno to odgovoril“. — Kako napčno ravnajo tedaj tisti, ki opravljajo svoja dobra dela zato, da bi jih ljudje hvalili, ali pa se vsaj po dobrem delu, katero so opravili z dobrim namenom, vesele, ako se to delo hvali in občuduje in žalosti, ako se prezira. Posvetna hvala in pripoznanje je prazen dim. Ako si torej zadovoljen s praznim dimom pozemeljske časti, si jako po ceni opravil svoje dobro delo. Prejel si namestu plačila posvetne pohvale. Marisikedo se zanaša na svoja dobra dela in meni, da ima že mnogo zaslug prihranjenih v nebesih. Kako se bo začudil, ko bo moral stopiti s praznimi rokami pred sodbo in bo moral slišati strašne besede: „Svoje plačilo si že sprejel!“

Res sledi večkrat čast in pripoznanje dobremu delu, kaker senca človeku. Bog, ki je velikoserčen, poplača tudi že na tem svetu dobra dela s tem, da pripusti, da nas ljudje spoštujejo in časte. Toda ako hočeš, da ti to plačilo ne bo v škodo, ne hvali in ne prevzemi se, mariveč ponižaj se pred Bogom in le njemu daj čast! s psaljmistom reci: „Ne nam, Gospod, ne nam, ampak svojemu imenu daj čast! (Ps. 114, 9), — Gospod Jezus Kristus sam pa veleva: „Keder storite vse, kar vam je zapovedano, recite: Ne pridnihlapci smo; storili smo, kar smo bili dolžni storiti“. (Luk. 17, 10.) Ako te kedo hvali, ponižaj se in govori se sv. Alfonzom: „Ti me hvalijo, ali jaz se poznam bolje kaker me oni, in vem, da ne zaslužim njih hvale. Bog me pa še bolj pozna kaker se jaz, in tudi ve, da ne zaslužim biti češčen, ampak zaničevan na zemlji in v peklju“. —

V tem poglavju smo slišali tudi, kako nesrečni so bili zadnji Hohenštaufovci. Zakaj, ljubi bravec? Zato, ker so preganjali sv. cerkev. Nadarjeni in plemeniti rod Hohenštaufov je zamerl, preganjena cerkev je pa zmagala in še stoji. Jako koristno in poučno je premišljevati, kako so živeli in vmerli cerkveni sovražniki. Kaker je bil Jezus v padec vsem, ki ga niso hoteli poslušati, in so ga preganjali, tako je tudi sv. cerkev v padec vsem, ki jo zaničujejo in preganjajo. Premišljevanje te rešnice nam zbuja navdušenje za sv. cerkev in čustva hvaležnosti do Boga, ki nas je v nezmerni svoji ljubezni brez naših

zaslug poklical v to cerkev, da smo postali njeni udje in otroci. To premišljevanje pa nas napolnjuje tudi sè zaupanjem. Večkrat so prišli nad sveto cerkev žalostni in hudi časi, mnogokrat so že kričali njeni preganjavci: „Uničena je“, toda viharji so minili in cerkev je stala terdniša kaker kedaj poprej in tako iz novega dokazala tolikrat dokazane besede Gospodove, da je peklerska vrata ne bodo premagala. —

Sreča.

»Na svetu boste britkost imeli«.

Jan. 16, 33.

(Konec).

Seveda si pa ne smemo prikrivati, da je pot h pravi sreči težka, silno težka: človek se le s težavo navadi na britkosti in pride še le po mnogih skušnjah do spoznanja, da more edino le boj pripeljati do zmage, da le skozi dolgo versto nesreč moremo do prave sreče priti. O tem je tudi težko koga prepričati; vsaki mora to na samem sebi skusiti. Kedor pa to skušnjo prestane, ta naj bo potolažen: dosegel je srečo, ki se da le čutiti, ne pa popisati, srečo, ki je svet ne more ne dati, ne umeti. Dolga, dolga je pot, ki do tega cilja vodi, pa ne boj se stopiti na njo! Že v začetku boš čutil nje srečni konec.

Na tej poti vidimo poleg mnogo drugih tudi našega serafinskega očaka sv. Frančiška, potem ko je bil zapustil svet. Sredi tovarišev ga vidimo, kako vživa ž njimi vred največo srečo, ki jo je mogoče na zemlji doseči, vidimo, kako živi kaker ptice pod nebom, ki ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice; ne dela si nepotrebnih posvetnih skerbi, išče le božjega kraljestva in njegove pravice, pa je vender lepše oblečen kaker je bil Salomon v vsi svoji časti. (Prim. Mat. 6, 26—33), oblečen v dragoceno obleko najkrasnejših čednosti.

Tudi Frančišek je bil, kaker vsi veliki svetniki, zelo, zelo skušan, tudi on je imel vse polno britkosti, polno križev, ali sredi teh je bil ves z veseljem napolnjen, tako da je od veselja poskakoval kaker nedolžen otrok. Zato po pravici pravi neki znamenit katoliški pisavec novejšega časa: *) „Kako bi

*) von Keppler: »Mehr Freude«.

bilo mogoče govoriti o svetem veselju in veselju svetnikov, ne da bi poznali in imenovali sv. Frančiška Asiškega?“ Ravno ta pisavec nam priča tudi, kako je sv. Frančišek znal to veselost vcepiti tudi v serca svojih sobratov; saj imenuje mej zgledi prave veselosti ravno več Frančiškovih duhovnih sinov.

Ali se je pa morda sv. Frančišek sè sobrati vred veselil tega, nad čemer ima navadno svet svoje veselje, ali se je veselil bogastva, časti, zložnega življenja? — O ne! To vse je Frančišek radovoljno od sebe vergel in tako je zahteval tudi od vseh, ki so se mu teli pridružiti. Ne tega, temuč pomanjkanja in zaničevanja se je veselil sv. Frančišek.

O tem nam živo priča neki dogodek iz njegovega in življenja njegovih sobratov:

Ko sta se bila njih dva vernila iz Rima, je eden, brat Barbaro, pripovedoval, kako se jima je v večnem mestu in na poti sem in tja godilo, kako so bili ljudje dobri ž njima in kako postrežljivi in prijazni. Frančišek, tedaj ves v skerbeh vpraša: „Ali nista nikedar skusila velike milosti terpljenja, na vseh vajinih stoterih potih tudi enkrat samkrat ne? — „Pač oče — v Luki so nama pokazali vrata““.

„Hvala Bogu!“

„V Prakiji so naju teli ljudje kamenjati““.

„Gospodu Kristusu čast in hvala!“

„V benediktinskem samostanu Monte Lucilio so naju ko čarovnika od vrat odgnali““.

„Bratje, veselite se! glejte vender, kako nas Gospod ljubi!“

To, dragi bravci, je veselje, svetu popolnoma neznano in tudi neumljivo!

Pisavcu pričujočih verstic je pred kratkim časom prišel v roke listek, na katerem je precej okorna znana mu roka zapisala besede: „o sreča, o sreča! meni nepoznana sreča!“

To je zapisal eden, v svojem sercu pa jih tako misli sto in sto. Vse te bi lahko delili na dva dela, na one, ki so v resnici nesrečni, to se pravi, da jih zadevajo velike britkosti ena za drugo, ob enem pa nikogar nimajo, ki bi jih potolažil in jim pomagal: ljudje jim ne morejo pomagati, neketeri tudi nočejo, pri Bogu pa ne iščejo tolažbe in pomoči, če tudi bi vse to pri Njem gotovo našli, zakaj Kristus pravi določno: „Keteri k meni pride, ga ne bom vun vergel“. Jan. 6, 37. Če

si pa enkrat v Gospodovih rokah, potem se ti ni bati za tvojo srečo, zakaj nič ti ne more v resnici škoditi, ako je Gospod s teboj.

So pa še druge verste ljudje, ki vedno in vedno govore, kako nesrečni so, katerim pa ni v resnici nič hudega, pa vendar hočejo po vsi sili za nesrečne veljati, tako da si to nazadnje že sami verjamejo. To so navadno ljudje, ki nimajo nobenega pravega dela, nobenih pravih skebi, nobenega cilja, ljudje, ki niso še nikedar nič hudega skusili, pa se čmerijo kaker otrok, ki ga mati udari.

Za take ljudi bi bilo edino vspešno zdravilo kaka prav velika nesreča, da bi potem imeli vsaj opravičen vzrok svojemu javkanju. Taki objokanci potrebujejo grenkih zdravil, cukerkčki bi jim le škodili.

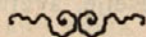
„O sreča, o sreča! meni nepoznana sreča!“

Zakaj nepoznana? — Zato ker ne veš, kaj je prava sreča. Ta ne obstoji v tem, da si vseh nadlog in težav prost, temuč da jih poterpežljivo, ali celo z veseljem prenašaš v misli na Boga, čigar milost ti je zadosti.

Zato se pa nikar ne čudimo, če vidimo, kako je pogosto najubožniša ženica v vasi bolj zadovoljna in srečna kaker pa največi bogatin celega okraja, če vidimo, kako samostanski brat smehljaje pometa temne hodnike, kralj na prestolu pa se skerbjo v sercu in na obrazu zlato žezlo v rokah derži.

Zakaj tako, bo jasno vsakemu, ki razume, kaj je prava sreča, sreča, ketere je tukaj le začetek, nadaljevanje pa bo v nebesih na vse večne čase.

P. V. K.

Bl. Bernardin Feljterski.

P. B.

VII. Poglavje.

Kako je bl. Bernardin boljšal ljudske šege.

Bl. Bernardin Feljterski je opravljal drugo za drugo vse službe v svoji redovni okrajni. Učil je nekoliko časa modroslovje in bogoslovje; bil je pod provincijaljem Alojzijem Goncago tajnik; vikar v mantovskem samostanu (od l. 1469), gvardijan v Feljtrah (od l. 1471), v Tridentu (od l. 1473), v Padovi

(od l. 1478), prov. definitor (od l. 1481) in naposled provincijalj (izvoljen l. 1483). In v raznih teh službah se je skazoval vrednega sinu sv. Frančiška in posnemavca sv. Bernardina Sijenskega. Ali vse to delovanje poleg njegovega misijonskega venderle zgive, zlasti od tedaj, ko je bil imenovan za „apostolskega pridigarja“. Hvalevredni so zato pisavci, kaker n. pr. Ludovik Besso, ki so popisali vse posamezne misijone našega blaženega, da bi pokazali, kako je on boljšal šege v vseh pokrajinah, koder je pridigoval. Po teh obširnih popisih našim bravcem le nekaj značilnih čertic, nekaj prijetnih podobic.

Perva taka ljubka podobica bi bila: Bl. Bernardin se pogovarja z otrokom, ki se mu je na potu približal. Zraven stoji spremljevalci in še neketeri priprosti ljudje. — Radi so se na potu blaženemu približali otroci in prosili ga blagoslova. Dal jim ga je, ako ni bilo pričujočih starišev. Ker tedaj je rekel: „To gre vam. Moja duhovniška čast vam vaše oblasti ne vzame. Prav in dobro je, da tako vdihnete in pomnožite v otroku v nepričujočnosti duhovnika spoštovanje do sebe“. — Otroku, ki se mu je približal, je blaženi navadno stavil neketera vprašanja. N. pr.: „Ali znaš angeljevo pozdravljenje? Ali opravljaš svoje molitve“... In nato mu je govoril o Bogu, o nebesih in peklu, o grehu in čednosti. — Brat Jakob, eden njegovih spremljevalcev, nevoljen nad temi zamudami, je necega dne rekel patru Bernardinu: „V resnici, vi ne morete mimo hlapca in otroka, da mu ne bi naredili pridige“. — „Molči“, odverne blaženi, „ti niti ne slutiš, kolik dobiček imajo preproste duše od božje besede“.

Druga podobica: Bernardin pridiguje na leci na mestnem tergu pod milim nebom. Zadaj se vzdiguje gromada; na njo nosijo ljudje, zlasti ženske, naročja raznih reči. — Koder je naš misijonar pridigoval, se je deržal neke navade, ki jo je vpeljal sv. Janez Kapistranski in drugi njegovi učenci. Konec vsacega misijona je dal znositi na kup „grešno orodje“: kvarte in kocke za igre, nespodobne slike, pohujšljive knjige, ničemerno nakitje, vražarske in čarovniške reči, strankarska znamenja itd. in ves ta „hudičev stolp“ je sežgal. To je storil bl. Bernardin Feljterski v Dženovi, Paviji, Pijačenci, Modeni, Bolonji, Raveni, Spoletu, Vičenci, Perudži in še v mnogo drugih mestih.

Sreča pri oberti in tergovini je neketerim meščanom nasipala velikansko bogastvo. Lehko pridobljeni denar je postal vzrok potratnosti. — Zgled je prihajal od zgoraj. (Galeas Sforca je potrošil dve sto tisoč florenov v zlatu za obisk pri Lavrenciju Medičejsem leta 1471) — Gospe so hodile v cerkev oblečene tako kaker hodijo dandanašnji na veselice in ples. Služabnik je šel za gospo, da ji je nesel vlečko, da se ni poblastila ali poprašila. Kroj obleke pa je bil zoper vsako sramežljivost. Nobena dota ni bila prevelika za jedno samo obleko. Mesta so prepovedala nositi zlate in sreberne krone, ali ženska ničemernost se je znala drugače odškodovati. Namen ljudskih misijonov je trajno spreobrnjenje, ne samo trenutno sveto navdušenje v vernikih. Zato je klical naš misijonar: „Proč, v ogenj z rečmi, ki služijo grehu!“ Morebiti bi se ta zahteva zdela komu pretirana in preostra. Ali ne! Na notranje duševno življenje koliker toliko vpliva zunanost, na zunanjem se bližnji pohujšuje, in zunanost verhu tega vpliva na vzgojo volje. Da se pretergajo vkoreninjene šege, zato je treba dostikrat pravega junaštva. Tako ženska težje premaga želje, da bi se dopadla kaker svoje druge strasti. Veliko premagovanje je zahteval naš misijonar od ženskih, ko jim je velel, da naj odlože dolge vlečke, tuje lase, gizdavi lišp. . . In vendar je to skoraj vselej dosegel. Tako so n. pr. v Parmi ženske popustile vse kričeče barve v obleki. Na velikonočni praznik so prišle vse v erjavih oblačilih, kaker so se tedaj nosile tretjerednice. — V Akvili je bila mej poslušavci tudi grofica de Montorio, dvorna dama (ali gospa) kraljice napoljske. Bernardin pa ni gledal na človeško veljavo, on je pridigoval tudi pred njo zoper ničemernost noše z apostoljsko prostostjo. Grofica se ni čutila razžaljena. Nasprotno, besede svetnikove so ji šle k sercu in spremeniła je nošo. Prihajala je v cerkev brez vlečke in brez služabnika. Ta zgled so berž posnemale vse druge gospe. — Česer ni sam mogel doseči, h temu je pogosto pomagala cerkvena in svetovna oblast, kaker n. pr. v Perudži. Ženske so se tu nosile kaker benečanke („Andavano come le donne di Venezia“) — nesramno razgaljene. Moški več niso zaupali ženski zvestobi, pa se zato tudi niso več marali ženiti. Bernardin je pridobil starešinstvo, ki je vsem ženskam pod zelo ostrimi kaznimi prepovedalo, prikazati se v javnost, ne da bi bile do vrata do-

stojno oblečene. Pri škofu pa je dosegel, da je nedostojnost v obleki sprejel mej njemu prideržane grehe. — Hitro zmago nad žensko ničemernostjo je dosegel v Modeni. Mej pridigo blaženega je strašno vpil neki obsedenec. Vseh je bila groza. Bernardin stopi raz leco in vkaže peljati obsedenca h grobu sv. Džeminijana. Priporoči ga sv. marterniku in reši nesrečnega. Nato pa se oberne k pričujočim, večinoma nedostojno oblečenim ženskam, katerih je bilo mnogo v cerkvi, rekoč: „Groza vas je bila gledati obsedenca, — pa niste li ve same v oblasti hudičevi? Zares po gizdavosti in nespodobni vaši noši je to soditi! Hudič — je rekel Bernardin — obsede človeka na dva načina. Slučaj zunanje obsedenosti, ki ste ga videli, še ni najstrašnejši; kazen je, namenjena, da ozdravi drugo obsedenost, splošnišo in hujo. Le-ta druga obsedenost pa je znotranja. Po lasti se duše ter pusti v miru telo. Spoznati jo je venderle po nekaterih zunanjih znamenjih. Tako znamenje je nesramna noša, ki druge z najnedostojnišimi sredstvi napeljuje v greh“. Te besede so v živo zadele ženske. Od sramu so pobesile oči in precej so, koliker so mogle, odložile nakit ter ga položile k nogam blaženega. Zdaj pa je Bernardin njim v pohvalo, da so se odpovedale ničemernosti, spregovoril še lepe besede o angeljevem pozdravljenju: „blagoslovljena ti mej ženami“; temu reku je dostavil: „in blagoslovljene vse ženske, ketere odlože ničemernost“.

O postnih pridigah, ki jih je naš misijonar imel l. 1493 v Paviji, je brez nehanja ponavljal in pojasnjeval besede: „Ne ljubite sveta“. (I. Jan. II, 15.) Opominjevanja o tem predmetu so mnogim šla k sercu. H koncu so prinesli, da se sežgó, reči, katerih vrednost je znašala okoli dve tisoči zlatov. Neki pobožen študent je plačal za neko lepo izdajo Bokačovih povesti in za neko drugo opolzlo knjigo polovico cene (knjige so bile tedaj, ko je tiskarstvo bilo še le v povojih, drage!), samo, da se je knjigoteržec odločil vreči v ogenj tisti knjigi. —

V tisti dobi so italijani bili zelo vdani igri. Nekatere vlade, mesto da bi bile to strast s korenino zaterle, so jo še podpirale. Tako n. pr. je beneška, ko ji je pomanjkovalo denarja za vzderževanje vojakov zoper turke, naložila davek na igre. Lakomnost po davku je bila le v podporo strasti. Prav tako so bile v Padovi in drugod javne igralnice. Bernardin ni molčal. „Na ogenj!“ je velel kockam in kvartam.

Tretja podobica: Bernardin v posvetovalnici mej starešinami. — Brez števila slučajev je, ko je naš misijonar odpravil kako razvado s pomočjo okrajnega starešinstva. Naj omenimo vsaj nekatere.

V Vičenci in v Benetkah je odpravil zelo grozovito postavo, da sme kedorkoli vmoriti na smert obsojenega in da se tistemu, ki prinese postavni oblasti glavo takega človeka spregleda vsaka kazen, ki jo je sam zaslužil. Kam je to vodilo? Nihče ni bil več varen, mejsebojno klanje je bilo nekaj vsakdanjega. Neka ženska je prinesla starešinstvu štiri glave, samo da je sebe rešila. —

V Feljtrah so otroci sklepali ljubimske zveze in si obetali zakon. In prav pogosto je tudi prišlo do skrivnih porok (ki so bile pred tridentinskim cerkvenim zborom tudi veljavne) mej nedoraslo mladino. Navadno so se take skrivne poroke sklepale v navzočnosti mater. — Bernardin se je vzdignil zoper ta nered. Dosegel je od starešinstva odlok, s katerim se je prepovedalo učiteljem (humanistom), v roke podajati in razlagati mladini nekatere nevarne spise starih paganskih pisateljev (n. pr. Ovidijevo „De arte amandi“, ljubimska pesnjenja Kattula in Petronija, Marcijalove epigramme).

V mestu Redžu (Reggio) je dosegel neprestrašeni apostolj, da so odpravili pustne nedostojne veselice; v mestu Todi in Savona so po njegovih pridigah spremenili tiste dni v spokorne; v Dženovi, v Paviji, Parmi, Feljtrah, Benetkah, Padovi so na njegovo prizadevanje prepovedali javne in zasebne igre za denar; v Parmi sta starešinstvo in škof izdala odlok, s katerim se je prepovedala nedostojna obleka; v Brešiji je odpravil konjske dirke na praznik vnebovzvetja M. B.; v Trevizu se je pod ostro kaznijo prepovedalo bogokletstvo.

V Padovi so nečistnice preplavljale mesto, lovile zlasti mladino. Poštenim ljudem se ni bilo več prikazati na ulici. Bernardin je nasvetoval čudno sredstvo. Poslužili so se ga, in sicer s popolnim vspehom. Prepovedalo se je vlačugam stanovanje zapustiti, sicer se jih bo z bobnanjem po sili nazaj spravilo. To je pomagalo; nekatere so se spreobrnile in začele pošteno življenje.

V Dženovi je dosegel, da se starešinstvo ni več vpiralo preosnovam ženskih samostanov. — V tistih časih je bila sploh

navada, da so se dekleta rano (z dvanajstim letom) poročala. Stariši, ki so imeli več hčera, so mogli navadno le edno ali dve omožiti zavoljo visoke dote; druge pa so skoraj vse vstopile v samostan — večinoma brez poklica. Pogosto so domače obiskovale, potem pa v samostanu vpeljale čisto posvetno življenje. — V Dženovi je tedaj Bernardin vpeljal v ženskih samostanih klavzuro, to je, da ni bilo dovoljeno redovnicam hoditi iz samostana. Pogostoma je naš misijonar govoril zoper prevelike dote, ki so bile tedaj v navadi po celi Italiji. Pojasnjeval je, kam vodijo. Vzrok so poloma družin, plesnivih devic, nesrečnih zakonov (ženin ne išče čednostne neveste, ampak bogato — denar, le denar!).

Podobe, ki kažejo Bernardina ko vstanovitelja bratovščin in raznih pobožnih naprav. — Blaženi je vpeljal mnogo, kar bi naj dajalo njegovi besedi rast in rodilo sad. Zelo mu je bila pri sercu bratovščina presv. Rešnjega telesa. Povsod jo je širil, zlasti v takih krajih, kjer ljudje niso radi v cerkev hodili. Tako n. pr. v Parmi; Mlačnost je bila splošna. Cerkve so bile prazne, tudi ob nedeljah; duhovnika, ki je šel sè sv. popotnico, ni nihče spremljal. Bernardin je govoril zato o pričujočnosti božji v presv. Rešnjem telesu. Enkrat na mesec je pel slovesno sv. mašo na čast sv. Rešnjemu telesu in sicer pred izpostavljenim Najsvetejšim. Pri stolnici je vstanovil bratovščino, ketere udje so se zavezali spremljati sv. popotnico na potu k bolnikom. Veliki četrtek je vpeljal procesijo v spomin zadnje večerje, pri kateri je Gospod-Zveličar postavil sv. Rešnje telo. In naposled so po njegovem prizadevanju postavili velik in lep aljtar iz kararskega marmorja s tabernakljem. — V Bolonji je že pater Kerubin Spoleški vstanovil bratovščino presv. Rešnjega telesa. Bl. Bernardin pa ji je pripomogel še k večjemu razvoju. Skerbel je, da je pred aljtarjem z Najsvetejšim gorelo neprenehoma dvanajst lampic. Vsaki četrtek se je opravila slovesna sv. maša pri tem aljtarju. Naposled je vpeljal v veliki četrtek procesijo s presv. Rešnjim telesom skozi mesto. Enako je delal drugod. — V Civitavekiji, v Paviji, Ravenni, v Bolonji in drugih krajih je vpeljal štirideset-urno molitev.

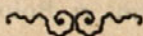
V Sijeni je bila „bratovščina sv. Bernardina Sijenskega“, ketere udje so prevzemali razna dobra dela. Stregli so bolni-

kom, učili mladino katehizem itd. Naš blaženi se je tudi vpisal v to bratovščino in dajal je vsem udom lep zgled. Učil je otroke kerščanski nauk, obiskoval bolnišnice in ječe in delil pogosto miloščino, ki jo je sam prejel. — L. 1492 so v Vičenci premožniši v pomoč vbožnišim vstanovili bratovščino z imenom „Društvo Jezusovo“. Bernardin je to bratovščino bolje vredil in postavil pod zaščitništvo sv. Jeronima. Udje so po hišah, kjer so se nadejali, da dobe miloščino, pobirali za podporo vbožih. Vsaki teden so obiskali potrebne vbožce. — „Bratovščina bičarjev“, ki jo je naš blaženi vstanovil, je bila v resnici spokorna in nima s tisto druhaljo, ki je h koncu 13. stoletja prehodila Lombardijo, pa je zabredla v hudobije in dajala pohujšanje, tako da ji je svetovna oblast branila v mesta in vasi — nič skupnega razen ime. —

Po zgledu sv. Bernardina Sijenskega svojega zaščitnika, je blaženi pogosto govoril o moči presladkega imena Jezus, in vspodbujal verne, naj si dajo napisati na hiše čerke I H S. V Padovi je vstanovil „bratovščino presv. imena“, kakeršno je bil sv. Bernardin Sijenski vstanovil v Rimu. Mantova je po njegovem prizadevanju dobila aljar presv. imena, in mantovski vladar je zapustil vstanovnino, da bi se obhajal vsako leto ta praznik.

Ko goreč častivec Matere božje je blaženi pogosto pridigoval o Marlj. V neketerih krajih je vpeljal praznik brezmadežnega spočetja. Priporočal je vernim rožni venec sedem radosti Matere božje.

Naposled omenimo še, da je vstanovil več samostanov, druge je pa preosnoval. Tako je l. 1492 vstanovil samostan klaris. (Zgled redovnic naj bi rojake spodbujal k zvestemu spolnjevanju božjih postav, njih molitev in spokorno življenje pa jim naklanjalo božji blagoslov). Po njegovem prizadevanju so se stavile cerkve, bolnišnice, zavodi za vzgojo mladine. Pa še mnogim drugim delam vsmiljenja in ljubezni je bil začetnik naš blaženi Bernardin.

Naša Kostanjevica.

Zgodovina cerkve in samostana.

6. P. Klar Vaskotti.

VI. P. Klar ko pisatelj.

(Dostavek.)

V zadnjem času smo izvedeli, da je tudi v našega ljubljanskega samostana knjižnici precej rokopisov iz zapuščine p. Klara. Ker se bo morda kedaj v italijanskem jeziku obširniše popisalo življenje tega zaslužnega redovnika, ne bo odveč, tudi na te rokopise opozoriti. Večina je, kaker se nam piše, pridig in nagovorov za razne slovesnosti mej leti 1830 in 1840 (43). Pet zvezčkov je pesni, ki pa niso vse njegove, kaker kažejo imena avktorjev. Precej je pa očitvidno njegovih. En zvezček ima napis: „Versi composti dal P. Chiaro per suo disporto“; tako imenovani „motto“ pa je: „Oh Dio! puo solo il tuo voler Sovrano Cangiar mi il cuore ed arrestar la mano.“

Ta zvezček obsega 18 sonetov, nekaj anakreontovskih pesnic in en pesniški dialog. Letnico ima samo drugi sonet: vinotoka 1827. Kar je v tem zvezčku, je videti vse njegovo; drugega podpisa ni in tudi tvarina kaže nanj.

Drugi zvezček ima zopet 17 ali 18 sonetov, eno kancono, epistolo in epitafilej. En sonet je na p. Odorika Vaskottija, eden na p. Bartola Večerino, dva na p. Jeronima Jankoviča, ena pesem za god gvardijanu p. Krizostomu Fogh z letnico 1830.

Tretji zvezček z naslovom „Racolta di Sonetti ed altri carmi“ ima več tujih poezij; en sonet je p. Odorika Vascottija na p. Klara.

Ostala dva zvezčka nosita naslov „Racolta di versi“. Eden ima letnico 1828/9. V tem zvezku so tri pesni na Matevža Ravnikarja, škofa, za njegovo slovesno vstoličenje v Terstu in Koprno, pa menda ni nobena Klarova.

Njegov pa je gotovo „Appendix ad schisma istrianum, cum quibusdam aliis“ brez podpisa in letnice. Nekaj je prestav iz laškega na latinsko. Nekaj francoskega je menda le prepisano, tako zlasti gotovo neka pesem, ki je niti prepisal ni sam.

Kako so ti spisi prišli v ljubljansko knjižnico, ni znano; mogoče, da jih je sam ali po njegovi smerti kedo drugi poslal v pregled znanemu patru Benvenuto, sonovincu Vaskottijevemu, ki je umel italijanski, in se je tudi sam nekoliko poskušal v pesništvu.

VII. Bolezen, smert in pogreb p. Klara.

(Iz kronike p. Friderika.)

Od kapiteljna leta 1859, ko je bil drugič izvoljen za provinciala, je p. Klar bolehal; bled in pobit je bil, njegove telesne moči so zelo pešale, dasi je svoje razne opravke opravljal kakor po navadi. Dne 21. aprilja 1860 se je čutil jako slabega. Drugi dan ga je hudo bodlo. 23. aprilja je še bral sv. mašo, pa precej nato je legel v posteljo, ki je živ ni več zapustil. Poklicani zdravnik je imenoval bolezen vnetje reberne mreže in pljuč. Silil je, naj si da bolnik kri puščati. Ker se je pa ta branil, so se mu stavile pijavke in druga zdravila naročila. Dasiravno je bila bolezen zmirom hujša, se je vendar upalo noter do 27. dne meseca, da se bo srečno izišlo. Ker pa ni bilo bolje, tudi ko se je puščalo obilo kervi, se je 28. dne meseca sklicalo nekaj zdravnikov na posvetovanje. Ti so se odločili še enkrat puščati. Dne 29. so pri dihanju le še trebušne mišice delale. Bolnik je prosil svete zakramente za vmirajoče, ki so se mu nemudoma podelili; vsa samostanska družina je bila pričujoča. Tisto popoldne se je telegrafiralo po doktorja Lorenzuttija v Terst. Ob 11. uri po noči je prišel v Gorico, ali na Kostanjevico je prišel še le drugi dan zjutraj, ko je bil provincialal že mertev. Od polnoči do 4. ure zjutraj je bil skoraj nepretergoma v deliriju. Po tem se je pri polni zavesti poslovil od p. kustosa Bartola, ki je bil skozi 30 let njegov zapupni prijatelj in spremljevalec. Ko je samostanski predstojnik, p. Evstahij Ozimek, videl, da se bliža bolniku zadnja ura, mu je dal vesoljno odvezo. Vmirajoči je poljubil priserčno križanega podoba, vzdihnil še dvakrat in nato mirno izdihnil svojo dušo. To je bilo o polu šestih zjutraj. Truplo so kmalu nato redovniki prenesli v tako imenovano forešterijo (celico zunaj samostanskega zapertja, kamer je tudi ženskim dovoljeno vstopiti), ter ga postavili po samostanski navadi v odperti kersti na nizek vbožen oderc.

Kako priljubljen je bil rajni v Gorici, se je pokazalo že mej njegovo boleznijo, Goričani, zlasti imenitniši so skoraj brez prestanka pozvedovali, kako mu je. Po njegovi smerti pa jih je prihajalo na tisoče na Kostanjevico, da bi še enkrat videli svojega ljubljenca. Nazaj gredoč so se posvetovali njegovi prijatelji, kako bi mu pripravili dostojen pogreb. Da bi se vstreglo ljudstvu, se je odločilo, da se pokoplje še le 2. majnika o polu šestih popoldne, torej celih 60 ur po smerti. Mej tem se je po celem mestu le o patru Klaru in njegovih čednostih govorilo. Zato so hiteli mnogi, ki rajnega v življenju niso poznali, na Kostanjevico, da bi vsaj na mertvaškem odru videli moža, ki se je o njem toliko pripovedovalo.

1. majnika so poslali neketeri goričani slikarja Filipa Fika gori, da bi naslikal podobo rajnega, kaker je ležal na mertvaškem odru v starem habitu, s kapucom na glavi in bosimi nogami. Ali gnječa okoli merliča ga je ovirala, da ni mogel narediti svojega dela. 2. majnika je sedel akademijski slikar Pagon cele 4 ure pri truplu, da bi ga naslikal, ali tudi njega so motili.

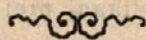
Najživahniše in najjasniše se je pokazalo sočutje in čiščenje goriškega prebivalstva do vmerlega pri velikanskem, res častitljivem pogrebu. Od 3. do 5. popoldne se je zbrala na Kostanjevici nepregledna množica ljudi iz mesta in bližnje okolice. Zavodi in bratovščine so se sešle, redovniki so prišli, in naposled o polu šesti uri svetovna duhovščina. Nato se je opravila absolucija pri tumbi v domači cerkvi in sprevod se je začel pomikati. Pervi so šli starčki in vbogi iz tako imenovane „beneficence“ s svojim križem, za njimi gojenci sirotišnice s svojim vodstvom, potem šolska mladina z dotičnim učiteljstvom, potem okoli 50 černo oblečenih meščanov. Za njimi vsmiljeni bratje, častiti očetje kapucini in domača frančiškanska družina s zastopnikoma dveh bližnjih samostanov, tersaškega in ljubljanskega. S Tersata je bil tamkajšnji gvardijan in definitor provincije p. Jeronim Janković, iz Ljubljane rajnega provincijala bivši sonovinec p. Benvenut Krobat. Za frančiškansko družino so šli v treh verstah pevci nadškofijske cerkve z godci, ki so psaljem Miserere spremljali s pozavnami. Če se poročevavec ni zmotil, se je pelo Miserere od samostana do pokopališča šestkrat. Sprevod se je pomikal namreč jako

počasi kaker v znamenje globokega češčenja in britke žalosti. Za pevci je prihajal kapiteljski križ in za njim vsi gojenci tukajšnega centralnega seminarja v koretljih in sè svečami, potem korni vikarji katedralne cerkve in kanoniki v svojem ornatu, potem štirje assistenti v daljmatikah, župnik cerkve sv. Ignacija ko arhidiakon v pluvialu in prošt katedralnega kapiteljna baron Codelli de Fahnenfeld z infulo ko oficijator. Za njim so nesli merliča pošteni goriški meščani enako v černo oblečeni. Ob straneh je 24 meščanov nosilo dolge težke „veterne luči“ (Windlichter) s črnimi flori povešene. Nato so prišle razne gosposke, ki so se tudi prostovoljno vdeležile, kresija, županstvo, knezonadškofijska kancelija, profesorji bogoslovja, ostala duhovščina iz mesta in bližnjih krajev po deželi, plackomanda, tribunalj, pretura, stavbna direkcija, plačevavnica in zastavljavnica, advokatska zbornica, doktorji medicine itd. Ob kratkem vse je bilo pričujoče, če ne v polnem številu pa vsaj obilo zastopano. Goriško plemstvo se je vdeležilo osebno; celo protestantje in izraeliti so se pridružili sprevodu. Nato je prišla druga polovica goriških meščanov in rokodelcev in mnogi iz bližnje okolice, Za njimi so šle ženske; nekatere gospe (gotovo bi se jih bilo več vdeležilo, da ni bila cesta tolikanj blatna), vse sestre tretjega reda (okoli 40), večinoma černo oblečene in sè svečami; 12 vsmiljenih sester in sirote (ali kaker jim v Gorici pravijo „orfanelle“) vse sè svečami. Nato dolga dolga versta pisane zmesi. Ostala množica, ki ni šla v sprevodu, je stala ob straneh skoraj od samostana pa noter do cerkve sv. Ignacija. Vse je bilo na nogah in vender se ni zgodila nobena nesreča. Po ulicah, koder se je sprevod pomikal, so bile kavarne in prodajalnice zaperte.

Knez nadškof je pričakoval merliča v župni cerkvi in je bil pričujoč pri absoluciji pri tumbi.

Sicer je mogel v prostorno župno cerkev komaj šesti del zbranega ljudstva. Od vseh, ki so šli v sprevodu pred redovniki, so mogli noter le vodje zavodov in učnih zborov, vse drugo je moralo ostati na tergu Travniku. Potem se je pomikala dolga versta pogrebcev spet v najlepšem redu na oddaljeno pokopališče (ki je bilo tedaj na jugu mesta mej mirensko cesto od ene in kolodvorsko od druge strani). Še le ob

tri četerti na devet je prišla frančiškanska družina na Kosta-
njevico nazaj. V resnici tako velikanskega pogreba gotovo še
ni imel nobeden redovnik naše okrajine. Mnogim se je zdel
celo lepši od pogreba rajnega kneza nadškofa Frančiška Ksa-
verija Lušina, zlasti ker je bilo tu vse prostovoljno in nepri-
siljeno, bolj tiho in skromno pa bolj priserčno. Tako so gori-
čani počastili svojega slovečega pridigarja, svojega nevtrudljivega
spovednika in plemenitega ljudoljuba. Od 30. aprila na-
dalje skozi 14 dni skoraj ni bilo družega govorjenja, kakor o
čednostih in delih p. Klara. Le en glas je bil: „Pater Klar je
sveto živel in sveto vmerl, on je torej svetnik.“ Že ko je le-
žal na mertvaškem odru, se je zdelo ljudem njegovo obličje
spremenjeno kaker svetnika in celo o čudežih se je širila go-
vorica. Seveda je v takih rečeh preprosto ljudstvo lehkoverno
in se rado prenagli. (Konec prih.)

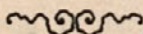
Izvolitve zadnjega kapiteljna naše redovne okrajine.

Pri kapiteljnu naše redovne okrajine, ki se je obhajal pod
predsedništvom vesoljnega poglavarja reda manjših bratov, pre-
častitega patra generalnega ministra Dionizija Schulerja,
v Ljubljani, 7. septembra t. l., so bili izvoljeni: prečastiti pater An-
gelj Mlejnik provincijalj, pč. p. Placid Fabiani kustos,
pč. patri Filip Benicij Perc, Gotthard Podgoršek,
Matevž Vidmar, Avguštin Čampa definitorji.

Naslednje dni so bili izvoljeni gvardijani, vikariji in vo-
ditelji III. reda in sicer: za samostan v Ljubljani: p. Avrelj
Knafelj g., p. Regalat Čebulj v., p. Ernest Jenko III.; na Sv.
Gori: p. Konstantin Luser g., p. Kapistran Ferlin v., III.; v
Novem mestu: p. Gotthard Podgoršek g., p. Kornelij Petrič v.,
III.; v Kamniku: p. Ananija Vračko g., III., p. Feliks Tavčar
v.; v Pazinu: p. Aljfonz Furlan g., III., p. Krizogon Tišler v.;
v Nazaretu: p. Kerubin Tušek g., p. Norbert Sušnik v.; v Bre-
žicah: p. Ambrož Remic g., p. Berard Jamar v., III.; v Go-
rici: p. Kajetan Kogej g., p. Aleksander Vavpotič v., p. Bazi-

lij Dolinar III.; v Mariboru: p. Severin Korošec g., p. Valerijan Landergott v., p. Filip Perc III.; pri Sv. Trojici: p. Nikolaj Meznarič g., p. Elekt Hamler v., p. Simon Čurin III.; za hospic na Brezju: predstojnik p. Marijan Širca; na Viču: p. Avguštin Čampa III.; v Žabnici: p. Adolf Čadež.

Po novih cerkvenih in redovnih določbah se je postavil tudi odbor za pregledovanje in poterjevanje spisov, ki se imajo kaker koli izdati. V ta odbor so poklicani le učitelji bogoslovja in so zdaj za našo okrajino naslednji: pč. p. Angelj Mlejnik provincijalj v Kamniku, pč. p. Konstantin Luser, bivši gen. definator in provincijalj, zdaj gvardijan na Sv. Gori, pč. p. dr. Guido Rant, lektor bogoslovja v Kamniku. Vsled teh določeb in dolžnosti je mogoče, da se bo „Cvetje“ semtertja kaj zakasnelo, kar naj dragi bravci iz spoštovanja do svete pokorščine blagovoljno poterpe. Naše dobre pomočnike pa prosimo, naj nam skušajo svoje spise tolikanj prej pošiljati.

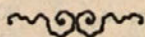

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine svetogorske: Katarina (Elizabeta) Zimic in Antonija (Elizabeta) Juretič iz Gergarja, Marija (Roza Viterbska) Šuligoj in Janez (Anton Pad.) Šuligoj iz Lokovca, Frančiška (Marija) Selinec iz Čepovana; p a z i n s k e: Matevž (Bogdan) Žunta iz Tinjana † 8. avg. 1910; l i b u š e n s k e: Uršula (Frančiška) Perdih iz Vrsna, Marija (Jožefa) Šavli iz Lader, Ana (Elizabeta) Gabršček iz Selc, Marija (Magdalena) Kavčič iz Poljubina, Marija (Ana) Leban iz Zadlaz-Zabič, Ana (Terezija) Kurinčič iz Kamna; s v e t o t r o j i š k e: Neža Gajser od Sv. Ane, Marija Golnar in Jakob Kolmar od Sv. Andraža, Jakob Kocpek, Alojzija Stelcar, Marija Stelcar, Jožefa Vešič in Marija Zorman od Sv. Antona, Marija Rajšp, Franc Šrol, Adolf Ploj od Sv. Benedikta, Ana Ivanič iz Bogoine na Ogerskem, Marija Zelenik, Ana Muršec, Elizabeta Zelenik, Marija Kocmut in Johana Močnik od Sv. Boljfanke v Slov. gor., Neža Kupien, Ana Krašovec in Barbara Lovrec od Sv. Jurija na Ščavnici, Elizabeta Kardinal in Aloj-

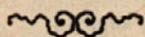
zija Misija od Kapele, Terezija Lovrenčič, Terezija Vezjak in Marija Postrak od Sv. Lenarta v Slov. gor., Lucija Lenarčič iz Gornje Lendve na Ogerskem, Ana Vojsk in Marija Winkler od Male Nedelje, Marija Kokol, Marija Stic in Marija Bratkovič iz Negove, Marija Planinšek in Jožefa Hrga iz Polenšaka, Otilija Neuwirt, Anton Kronvogel in Jernej Rojs od Sv. Ruperta, Marija Vogrin, Elizabeta Dvoršak, Julijana Ploj, Marija Živko, Franc Letnik, Julija Lavrenčič, Neža Vračko, Matija Ploj, Elizabeta Babič, Marija Habjančič, Ana Čapla in Cecilija Močnik od Sv. Trojice, Marija Duh in Marija Ferš od Sv. Petra pri Radgoni.

Dalje se priporočajo: M. M. za vredno prejemanje sv. zakramentov; neka oseba za mir in spravo, za stanovitnost v dobrem in srečno zadnjo uro; neka družina v dušnih in telesnih potrebah; dve družini za mir in ljubezen mej seboj; M. H. da bi bila rešena sledi bolezni; J. Marinič za pomoč božjo po priprošnji sv. Jožefa, sv. Frančiška in sv. Antona.

Zahvalo za vslišano molitev

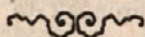
naznanjajo: A. B., da se je mogel poravnati s svojim nasprotnikom; M. H. za odnehanje neke bolečine na obrazu; M. M. za pomoč v dušnih in telesnih potrebah; neka tretjerednica od Sv. Trojice za ozdravljenje; R. T. da je hči R. po mnogem strahu zlasti za eno stvarino na priporočanje k Sv. Duhu in v priprošnjo svetnikov božjih v dotični stvarini prav srečno in sploh z odliko prestala učiteljsko preskušnjo; Ana P. tretjerednica v Ljubljani za ozdravljenje svoje na smert bolne matere, ki jo je priporočala Mariji pomočnici z obljubo, da vslišanje naznani v „Cvetju“ in se obe mati in hči zahvalite na Brezju.

Za kitajski misijon

so nadalje poslali k nam: Jožef Seško: 3 K; v Kamnik: neimenovana: 10 K, Ana Tratnik za odkup deklice (Ane): 20 K,

neimenovana : 2 K, Marija Peterca za odkup deklice (Ane) 20 K, neimenovana : 10 K, Helena Levstik za odkup štirih dečkov, ki naj se kerstijo na ime Matija in štirih deklic, ki naj se kerstijo na ime Helena: 200 K.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1910.

Mesec oktober ali vinotok.

1. sobota: bl. Ludovika Savojska, vd. 2. 2. r.; sv. Remigij, šk. 2. nedelja, 20. po bink. (rožnovenska): sv. Janez Gvaljbert, opat. 3. pondeljek: (post za 1, 2. in 3. red): sv. Kozma in Damijan, m.; prenesenje trupla sv. Klare d. 4. torek: sv. Frančišek Serafinski P. O. V. O. 5. sreda: bl. Janez Pinski, sp. 1. r. (P. O. spomin vseh vmerlih 1. reda kapucinske družine). 6. četrtek: sv. Marija Frančiška, d. 3. r. P. O. 7. petek: sv. Henrik, cesar. 8. sobota: sv. Brigita, vd. 9. nedelja, 21. po bink.: materinstvo bl. d. Marije; sv. Dionizij in drugi mart. 10. pondeljek: sv. Frančišek Borgija, sp. 11. torek: osmina sv. Frančiška. 12. sreda: sv. Serafin sp. 1. r. kap. P. O. 13. četrtek: sv. Danijelj in drugi m. 1. r. P. O. 14. petek: sv. Kalist, p. m. 15. sobota: sv. Terezija, d.	16. nedelja, 22. po bink.: devišvo bl. d. Marije; sv. Večeslav, m.; posvečenje cerkva. 17. pondeljek: sv. Hedviga, vd. 18. torek: sv. Lukež, ev. 19. sreda: sv. Peter Aljkantarski, sp. 1. r. P. O. 20. četrtek: sv. Janez Kancij, sp. 21. petek: sv. Uršula in tov. d., m. sv. Hilarijon, opat. 22. sobota: bl. Vladislav Gielnowski, sp. 1. r. 23. nedelja, 23. po bink.: sv. Janez Kapistranski, sp. 1. r. P. O. 24. pondeljek: sv. Edvard, kralj. 25. torek: bl. Frančišek Kaljderoljski, sp. 1. r.; sv. Krizant in Darija, m. 26. sreda: sv. Lin, p. m.; sv. Evarist, p. m. 27. četrtek: sv. Brunon, sp. 28. petek: sv. Simon in Juda, ap. 29. sobota: bl. Pavla Mantovanska, d. 2. r. 30. nedelja, 24. po bink.: spomin svetih ostankov, ki se hranijo po cerkvah treh redov sv. očeta Frančiška; bl. Teofilj sp. 1. r.; bl. Liberat Laverski, sp. 1. r. P. O. 31. pondeljek (post): bl. Tomaž Flarentinski, sp. 1. r.

znavaajo, da se sè zdravo pametjo ne vjema. Prim. „Der Bankrott der moderne Erkenntniskritik. Von K. Kempf S. J., Stimmen aus Maria-Laach LXXIV. 2. pag. 154.

S tem nočem reči, da ni v Wundtovi knjigi morda nič dobrega in resničnega; ali vsaj tako trivialnih resnic, kaker jih navaja iz nje g. profesor na str. 5., se nam ni treba še le iz nje učiti. Sicer pa sem se skušal tudi jaz posredno nekoliko seznaniti z Wundtom, preden me je nanj opozoril prof. Perušek. Že pred blizu osem leti sem dobil knjižico „Das Wesen der sprachlichen Gebilde. Kritische Bemerkungen zu Wilhelm Wundts Sprachpsychologie von Ludwig Sütterlin, a. o. Profesor an der Universität Heidelberg. Heidelberg 1902“. Dalje imam tudi novejšo knjigo, ki popravlja Wundta: „Principes de Linguistique psychologique. Essai de synthèse par Jac. van Ginneken, Docteur en linguistique de l'Université de Leyde. Paris 1907. — V uvodu te knjige razklada pisavec, kaj je po njegovi misli namen psihološke lingvistike, namreč najti najgloblje vzroke vseh jezikovnih prikazni v njih notranjem nastajanju, „la recherche des causes plus profondes de tous les phénomènes linguistiques dans leur *devenir intime*“. In pojasnivši to natančneje pravi: „Mais Wilhelm Wundt n'a-t-il pas voulu et réalisé déjà la même chose dans les deux premiers tomes de sa „Völkerpsychologie“? Voulu, oui, je le crois du moins, mais réalisé? décidément non“. — Torej od moža, ki svojega namena ni mogel vresničiti, naj se mi učimo, česar ni mogel imeti niti namena, da bi nas učil?!

Vender berimo besede tega moža, ki jih je navel prof. Perušek ko „uvod zavrnitve“ posvečene moji „čudaški trditvi“. Gosp. profesor piše:

»V prvega zvezka prvem delu na strani 273. in dalje pravi (Wundt):

»Predsodek, ki se je vzdržal s čudovito vztrajnostjo tudi v učenjaški (ne samo vulgarni) psihologiji, je predsodek, da je človek sam po sebi bitje, ki se da voditi od miselnih (logisch) refleksij v vseh svojih dejanjih. Psihologi ne dvomijo, da je vsak občutek, n. pr. višnjeve barve, kterega nam napravlja sinje nebo, že sodba, ali pa da je vezan na kako sodbo, ker je baje vsak občutek, če še tako primitivno miselno dejanje. Tako vežejo čuvstvo ugodnosti in neugodnosti često z dobroto ali zlostjo, koristnostjo ali škodljivostjo mika (Reiz). Celo pa smatrajo, da izhaja vsako dejanje volje iz primerjanja predmetov in iz prednosti, ktera se daje nekim predmetom pred drugimi. Ne verujem, da se da vselej resnično dokazati taki miselni dogodki, ako se omejimo na gola dejstva brez vse pristrastnosti. Vendar je umevno, da se je ta predsodek vzprejel iz vulgarne psihologije tudi v znanstveno analizo, ker je miselna refleksija baš ono ozračje, v katerem se giblje ta analiza. Zato se često dogodi da refleksijo, ktere si je kdo napraavilo predmetih, vnaša v predmete same, tako da se umetnost objektivne presojanja stvari baš tukaj, kjer gre za nepristransko poiznanje človeka, najbolj kvari po refleksiji sami, (op. c. I. 273. i. d.) Vsaka prava psihologija pa mora ravnati svoje delovanje takó, da pojmuje dejstva neodvisno od svoje subjektivne sodbé, dočim meče vulgarna psihologija neza-

vestno mrežo subjektivnih in svojevotjnih miselnih refleksij preko resnice (op. c. I. 14, 15.)«.

Wundt potemtakem uči, da ne smemo verovati psihologiji niti vulgarni, niti učenjaški, temuč le vsaki pravi. Čudno! Ali je več pravih psihologij, ki se pa vender ne vjemajo mej sabo (ker bi jih sicer ne bilo več)? In te prave psihologije, ki pojmujejo dejstvo neodvisno od svoje subjektivne sodbe, — ketere so, po čigavi sodbi pojmujejo dejstvo in od kod vejo, da je tista sodba prava, ne pa njih lastna subjektivna?

Sicer pa bi vtegnil kedo vprašati: „Kaj pa ima ta „wund“ filozofija opraviti z rabo naših doveršnih in nedoveršnih glagolov?“ — Na to vprašanje je odgovoril g. prof. Perušek s podčertanjem besed, „da refleksijo, katero si je kdo napravil o predmetih, vnaša v predmete same“, to se pravi menda, da kakeršen si kedo misli, da je predmet, tak si misli, da je res. In tak lahko da je v resnici res; seveda pa je mogoče tudi, da se tisti „kedo“ moti, kajpada. G. profesor je pa navedene besede podčertal, ker je seveda prepričan, da sem si jaz „priredil svojo teorijo“ o sedanjiku doveršnih glagolov v naši slovenščini in mislim, da je resnična, on misli pa da ni, ampak da „bije vsaki logiki v obraz“.

Ali hčemu je bilo treba Wundta, da mi to dopove? Zakaj ne citirati, da me pobije naravnost, kar piše Wundt o effektivnem sedanjiku? — Zato ker ne piše nič? — Kaj bi se bil mogel torej učiti jaz iz Wundtove knjige glede primerov kaker: „prisežem, spovem se“ itd.? — In kaj bi se bil mogel učiti v tej reči iz Delbrückove sintakse, ki pravi prof. Perušek, da je izišla 7 let pred mojo razpravo? Nič bi se ne bil mogel, ker o dotičnih primerih tudi Delbrück nič ne piše.

Naposled Beškova razprava v „Zvonu“, ki je izišla 11 let pred mojo! Iz nje sem pač vedel, da se profesor Bešek terdno derži Miklošičevega nauka, jaz ga pa zato venderle nisem mogel sprejeti, ker mi njegovi razlogi niso zadosti. Razne Miklošičeve teorije so dandanašnji overžene in popuščene. Da tudi v našem vprašanju njegov nauk morda ni edino mogoč, bi bil prof. Perušek mogel povzeti iz Vondrákove „Vergl. Slav. Grammatik II.“, ki je izišla 2 leti pred njegovo razpravo. Sicer beremo tam str. 272: „In jenen slavischen Sprachen, die in direkter Berührung mit dem Deutschen sind, muss auch (podčertal jaz) der deutsche Einfluss zugegeben werden, so insbesondere im Sorb. und Slov.“ Ali spred stoji: „Wenn auch ein innerer Grund das Aufkommen eines derartigen Präs. förderte, so könnte es das Bedürfnis nach einer Form sein, die eine in der Gegenwart eintretende Handlung (podčertal Vondrák) ausdrücken sollte“. — Jaz imam temu pristaviti le: In zakaj ne bi bila ta potreba sama zadosti — brez „deutschen Einfluss“?

(Dalje prih.)